Co?rafya Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Co?rafya Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19159

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Öz yeterlik, bireylerin belirli bir görevi ba?ar?l? bir ?ekilde yerine getirebilme yeteneklerine olan inanc?n? ifade eden merkezi bir psikolojik yap?d?r. **Co?rafya Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i**, co?rafya ö?retmenlerinin ve ö?retmen adaylar?n?n co?rafya ö?retimi süreçlerine dair alg?lanan yeterlik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. 2012 y?l?nda Karadeniz ve Sar? taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, toplam 45 maddeden ve dört farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Temel amac?, ö?retmenlerin co?rafi bilgi uygulamas?, ö?retim süreçlerini yönetme, etkili ö?retim stratejileri geli?tirme ve co?rafi becerileri aktarma konusundaki güvenlerini sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, 5'li **Likert tipi** derecelendirme format?n? kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Co?rafya ö?retimi, öz yeterlik, ö?retmen yeterli?i, ölçek geli?tirme, e?itim psikolojisi, co?rafi beceriler, **Likert tipi**.

Yazarlar

Cemile Bahtiyar Karadeniz, Sava? Sar?.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, co?rafya ö?retmenlerinin ve ö?retmen adaylar?n?n mesleki yeterlik inançlar?n? spesifik olarak co?rafya ö?retimi ba?lam?nda ölçmektir. Bu, ö?retmenlerin co?rafi kavramlar? ve bilgileri ö?rencilere aktarma, ö?retim yöntemlerini çe?itlendirme ve ders materyali geli?tirme konusundaki öznel güven düzeylerini belirlemeye odaklan?r.

Bu geli?tirme çal??mas?, e?itim ara?t?rmac?lar?na co?rafya ö?retmenli?i programlar?n?n etkilili?ini de?erlendirmede ve ö?retmenlerin hizmet içi e?itim ihtiyaçlar?n? tespit etmede güvenilir bir psikometrik araç sunmay? amaçlam??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, **öz yeterlik** inanc?n?n ö?retim performans? üzerindeki kritik rolünü vurgulamaktad?r.

Yap?

Ölçek, **öz yeterlik** teorisine dayanmaktad?r ve bireyin belirli bir alandaki yetkinli?ine olan inanc?n? yans?tmaktad?r. Ölçek, co?rafya ö?retimine özgü 4 farkl? faktör veya alt boyuttan olu?maktad?r, bu da yap?n?n çok boyutlu oldu?unu göstermektedir. Toplam 45 madde, bu dört alt boyuta da??t?lm??t?r.

Alt boyutlar, co?rafya ö?retimi sürecinin kritik a?amalar?n? kapsamaktad?r: Bilgiyi kullanma (uygulama), süreci yönetme, etkili stratejiler geli?tirme ve temel co?rafi becerileri kazand?rma. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?sal ayr?m, ö?retmen yeterli?inin farkl? alanlardaki spesifik gücünü tespit etmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilme sürecinde geçerlik çal??malar?na dair spesifik istatistiksel veriler orijinal kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir (Kaynakta: "-"). Ancak, ölçek geli?tirme çal??malar?nda genellikle yap? geçerli?i (aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi) ve kapsam geçerli?i (uzman görü?ü) çal??malar? yürütülmektedir. **Co?rafya Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i**'nin 4 alt boyuta ayr?lmas?, geçerli?in faktör analizi yoluyla incelendi?ine i?aret etmektedir.

Geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten co?rafya ö?retimine yönelik öz yeterli?i ölçtü?ünü kan?tlamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Kullan?lan maddelerin co?rafya müfredat?yla ve ö?retmenlik standartlar?yla uyumlu olmas?, kapsam geçerli?inin sa?land???n? dü?ündürmektedir. Detayl? geçerlik katsay?lar? için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik katsay?lar?na dair say?sal veriler kaynakta yer almamaktad?r (Kaynakta: "-"). Ancak, ölçek geli?tirme çal??malar?nda iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) katsay?s?n?n hesaplanm?? olmas? beklenir. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ölçe?in 45 maddeden olu?mas?, yeterli örnekleme derinli?ine sahip oldu?unu ve uygun güvenirlik testlerinin uyguland???n? varsaymay? mümkün k?lar. Genellikle bu tür e?itim ölçeklerinde .70 ve üzeri Cronbach Alfa de?erleri kabul edilebilir güvenirlik seviyesi olarak görülmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, faktör analizi sonucunda belirlenen 4 alt boyuttan olu?maktad?r. Bu, ölçe?in **çok boyutlu** bir yap?ya sahip oldu?unu ve co?rafya ö?retimi öz yeterli?ini tek bir genel skor yerine dört spesifik alanda de?erlendirdi?ini göstermektedir. Toplam 45 madde, bu dört faktöre da??lm??t?r.

Dört alt boyut ve madde da??l?m? ?öyledir:

Co?rafi Bilgiyi Kullanma (Uygulama) Yeterli?i (18 madde): Ö?retmenin akademik bilgisini s?n?f ortam?na adapte etme ve güncel geli?meleri derslere entegre etme becerisine odaklan?r.
Ö?retim Sürecini Yönlendirme Yeterli?i (11 madde): Ö?renci ilgisini çekme, ders ak???n? yönetme ve motivasyonu sa?lama becerilerini kapsar.
Etkili Ö?retim Yeterli?i (9 madde): Ö?retim materyali geli?tirme, kaynaklar? kullanma ve dersleri somutla?t?rma yetkinli?ine ili?kindir.
Co?rafi Becerilerde Yeterlik (7 madde): Harita okuma, co?rafi verileri yorumlama ve mekânsal

ARABPSYCHOLOGY.COM

dü?ünme gibi temel co?rafi becerileri ö?rencilere kazand?rma inanc?n? ölçer.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz Yeterlik Ölçe?i)

Format: Yaz?l? beyan format?. Toplam 45 madde.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Co?rafya ö?retmenleri ve co?rafya ö?retmen adaylar?.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Ö?retmenlik e?itimi alan veya mesle?ini icra edenler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerin e?itim fakültelerinde veya ilgili bölümlerde co?rafya ö?retmenli?i e?itimi alan ö?renciler ve görev yapan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert tipi** derecelendirme (1=hiç kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum). Yüksek skor, ilgili yeterlik alan?nda yüksek öz güveni i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Co?rafya, pedagoji, ö?retmen e?itimi, öz yeterlik inanc?, e?itim ara?t?rmalar?, Likert ölçe?i, **self-efficacy**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresleri: cbkaradeniz@gmail.com (Sorumlu Yazar: Cemile Bahtiyar Karadeniz)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar Cemile Bahtiyar Karadeniz ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçe?in akademik kullan?m?na dair ücret bilgisi bulunmamaktad?r.

Test Y?l?: Ölçek, 2012 y?l?nda geli?tirilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Karadeniz, C. B. ve Sar?, S. (2012). Co?rafya Ö?retimi Öz-Yeterlik Ölçe?inin geli?tirilmesi. *E?itim Bilim Toplum Dergisi*, *9*(33), 9-27.

Makalenin orijinal yay?n? E?itim Bilim Toplum Dergisi'nde yer almaktad?r: egitimbilimtoplum.com.tr.

Ölçe?in orijinal **PDF** dosyas?na buradan eri?ilebilir: cografya-ogretimi-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Co?rafya Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Co?rafi Bilgiyi Kullanma (Uygulama) Yeterli?i (18 m): Alan?mdaki yeni geli?melei derslerimde uygulayabilirim.
Ö?retim Sürecini Yönlendirme Yeterli?i (11 m): Ders i?lerken co?rafya konular?n? ilgi çekici halde ö?retirim.
Etkili Ö?retim Yeterli?i (9 m): Co?rafyaya yönelik kendi olanaklar?mla materyal olu?turubilirim.
Co?rafi Becerilerde Yeterlik (7 m): Tematik haritalar? yorumlama konusunda kendime güvenirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM